УДК: 378.046-021.68: 071.4

Дриль С. Б.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ОЦІНЮВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано необхідність здійснення учительського контролю опанування учнями навчальної програми з української мови з метою успішного подальшого проходження зовнішнього незалежного оцінювання, а також належного формування фахового рівня експертів для перевірки тестового завдання творчого характеру. Доведено важливість вивчення української мови претендентам на посади державних службовців. Наведено проблеми формування компетентностей оцінювальної діяльності вчителів української мови, що полягає у професійній майстерності нормативної, дослідницької, методичної, методологічної, технологічної, контрольної, проектувальної, культурологічної, організаційної, технічної, управлінської, соціально-особистісної підготовки. Виявлено необхідність систематичного підвищення їхньої кваліфікації. З'ясовано сутність та сформульовано поняття оцінювальної компетентності вчителів української мови в умовах неперервної освіти. З метою вдосконалення фахової майстерності в оцінювальній діяльності запропоновано поглиблене вивчення спецкурсів.

Ключові слова: *оцінювальна діяльність, оцінювальна компетентність, діагностика, контроль, assessment.*

Пріоритетом розвитку суспільства у XXI столітті безперечно є якість освіти, що визначає контроль навчальних досягнень як невід'ємного елемента моніторингу якості освіти. Держава потребує високоосвічених фахівців, здатних до генерування нових ідей з метою запровадження якісних механізмів розвитку освіти, використання інноваційних технологій, компетентнісного та дитиноцентричного підходу до навчання.

Покладений на вчителів української мови розвиток компетентностей школярів, передбачений Державним стандартом освіти, вимагає ефективного засвоєння навчальної предметної програми та обов'язкового проходження процедури оцінювання знань. Аналіз наказів адміністрації шкіл "Про стан викладання української мови та літератури" свідчить про необхідність систематичної роботи над підвищенням рівня грамотності учнів у процесі вивчення навчального предмету та посиленої підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Причинами прогалин знань виявлена відсутність мотивації навчання, недостатнє регулярне повторення складних тем та використання інформаційно-комунікаційних технологій, навчального тестового оцінювання різнорівневої складності завдань, проектних, інтерактивних технологій навчання, оновлення навчально-методичної, художньої, довідкової літератури та в деяких школах, зокрема, відсутність комплексних заходів щодо розвитку обдарованих учнів.

Моніторинг якості освіти передбачає запровадження тестових технологій оцінювання навчальних здобутків у системі освіти у формі зовнішнього незалежного оцінювання, що зобов'язує систематичного підвищення кваліфікації вчителів української мови з метою компетентнісної підготовки учнів до проходження сертифікованого оцінювання знань: досконалого володіння українською мовою, нормативно-правовою базою ЗНО, структурою написання та критеріями оцінювання власного творчого висловлювання, самостійного конструювання навчальних тестів та інтерпретування результатів, процедури тестування. Водночас екзаменатори оцінювання творчого завдання з розгорнутою відповіддю теж повинні володіти належною фаховою підготовкою для перевірки мовленнєвої компетентності школярів. На законодавчому рівні в Україні теж вимагається обов'язкова атестація мовленнєво-комунікативних знань та навичок для осіб-претендентів на державні посади службовців з метою професійного виконання функціональних обов'язків. Дане дослідження і зумовило необхідність висвітлення формування компетентностей в оцінювальній діяльності учителів української мови в умовах неперервної освіти.

Дослідженням різноманітних питань, пов'язаних із компетентністю, її визначенням та характеристикою займається значна кількість науковців. Загальний аналіз сутності поняття компетентності і її характеристик в освітніх системах зарубіжних країн та України, у тому числі і в системі вищої освіти, розглядали у своїх дослідженнях Н. Бібік, Г. Єльникова, В. Краєвський, О. Локшина, О. Пометун, В. Ягупов, Л. Кухар, А. Хуторський, В. Сластьонін та інші. Відтак, проведемо варіативне трактування даної дефініції.

Таблиця 1

Термінологічний аналіз поняття "компетентність"

№ з/п	*Тлумачення*	*Автори*
1	Коло повноважень будь-якої посадової особи, володіння знаннями, досвідом	лат. competens – відповідний, здібний
2	Здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості.	Національна рамка кваліфікацій
3	Динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.	стаття 1 Закону України "Про вищу освіту"
4	Сукупність якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), необхідних для якісної продуктивної діяльності	А. Хуторський

Оскільки компетентність передбачає якісне виконання виду діяльності не тільки в щоденному житті, а й у професійному, дослідимо загальне поняття "професійної компетентності".

Типове положення "Про атестацію педагогічних працівників" передбачає обов'язкову атестацію даних осіб, що полягає в оцінюванні професійної компетентності з метою визначення відповідності займаній посаді, педагогічній діяльності та підвищенні професійної майстерності [15].

На думку вітчизняного дослідника В. Ягупова, до складу загальної компетентності належать наступні компоненти:

1. Ключові компетентності, необхідні для буття особи в соціумі, набуття нею освіти та активної діяльності в суспільстві як соціальному суб'єктові.

2. Професійні компетентності, необхідні для професійного буття особи як професійному суб'єктові.

3. Фахова компетентність, необхідна для фахового буття особи як фаховому суб'єктові, що існує у межах певної професії [21].

Таким чином, професійна компетентність – це специфічні знання, навички та особистісний потенціал, що передбачають виконання професійних зобов'язань певної посади.

Дослідженням формування професійної компетентності вчителів української мови займалася значна кількість науковців. Так, О. Чубарук подає поняття професійної компетентності вчителя української мови та літератури як "здатність педагога виконувати професійну діяльність на основі здобутих знань, набутих умінь і навичок зі спеціальності, досвіду, способів мислення, особистісних якостей, цінностей та ставлень, інтересів і прагнень, готовність нести відповідальність за прийняті рішення та результати професійної діяльності". У своєму науковому дослідженні автор визначає напрямки підвищення професійної майстерності: проходження перепідготовки в інститутах післядипломної освіти, упровадження науково-дослідних робіт на базі українських ЗНЗ, участь у науково-методичних конференціях, дистанційному навчанні, використання освітніх веб-ресурсів тощо [18; 19].

В. Сидоренко у складових педагогічної майстерності виокремила професійно-педагогічну компетентність, акмелінгвістичну майстерність, педагогічний артистизм, художньо-педагогічну творчість, художньо-естетичну спрямованість професійно-педагогічної діяльності, педагогічний артистизм, технологічну культуру, професіонально-педагогічне спілкування [12]. На думку цієї дослідниці, етапами професійного становлення вчителя-словесника становлять професійна адаптація, набуття емпіричного досвіду, формування та вдосконалення педагогічної майстерності, творчо-активного самовираження і самореалізації, акмепрофесіоналізму, що дає змогу визначити власний вектор подальшого професійного розвитку [13].

Ю. Картава наголошує на важливості лінгвістичної компетентності

вчителя української мови, яка полягає в оволодінні інноваційними технологіями, методиками викладання предметів, удосконаленні комунікаційних навичок, що сприяє підвищенню формування мовної компетентності як вчителя, так і учнів. Вважає основними професійними компетентностями філологів педагогічну, психологічну, лінгвістичну, комунікативну, інформаційну, методичну та культурологічну [5]. Також дослідниця визначає лінгвістичну компетентність як "володіння знаннями з мови як суспільного феномена і знакової системи, її розвиток, будову та функціонування; застосування української мови на основі літературних норм; збагачення лексичного запасу; формування здібностей щодо аналізу мовних фактів з фонетики, лексикології, фразеології, морфології, синтаксису, стилістики; осмислення зв'язків між різними лінгвістичними науками". Обґрунтовує роль цієї компетентності, що полягає у вмотивуванні учнів до пошуку лінгвістичної інформації та підвищує рівень мовленнєвого розвитку [5].

О. Семеног відзначає важливість методичної підготовки під час опанування навчальних дисциплін, спецкурсів, проведення науково-дослідної, методичної та практичної роботи, спрямованої на систематизацію знань та оволодіння методик викладання в навчальних закладах [11].

Л. Лузан виділяє критерії, показники професійної компетентності керівників-філологів у післядипломній освіті [6].

Інші дослідники фахового становлення вчителів української мови займаються вивченням методичної компетентності (Л. Сімоненко, Л. Черчата); В. Крищук за допомогою анкет самооцінки та тестових питань у структурі професійної компетентності студентів-філологів експериментально діагностувала професійні соціально-особистісні, інструментальні, загальнонаукові та комунікативні компетентності. В. Коваль та Л. Коваленко визначили структуру професійної компетентності мовників. Питаннями дослідження інструментарію, необхідного для ефективної роботи займається Л. Скуренко.

Законом України "Про вищу освіту" визначено необхідність надання якісної вищої освіти на вимогу суспільним потребам для формування професійно компетентного фахівця. Так, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року виявила необхідність компетентнісно розроблених освітніх стандартів, погоджених з Національною рамкою кваліфікацій та освітньо-кваліфікаційними рівнями у структурі вищої освіти.

Основним завданням підготовки філологів є якісне професійне становлення, що вимагає формування компетентності для виконання завдань стосовно організації, планування та контролювання безпечних умов освітньо-виховної роботи, праці, позакласних культурно-виховних заходів, виконання шкільних програм навчання згідно з календарно-тематичним плануванням, проведення контрольно-оцінювальної діяльності

результатів успішності, підготовки до тестового різнорівневого оцінювання навчальних знань, аналізу результатів процедури ЗНО, проведенні предметних консультацій після уроків, шкільних та класних батьківських зборів, написанні психолого-педагогічної характеристики учнів, використання рекомендованого МОН України навчально-методичного забезпечення тощо.

Оцінювання навчальних здобутків вчителем є частиною організації процесу навчання учнів, що передбачає систематичне реальне відображення якості оволодіння знань. З одного боку, результат взаємодії на уроках учителів та учнів інформує про хід особистісного розвитку навчально-пізнавальної діяльності, оцінює ефективність засвоєного матеріалу, мотивує до покращення власних результатів, а з другого – створює психофізіологічний дискомфорт у процесі очікування оцінювання відповіді. Для філологів постає проблема виконання учнями освітніх завдань навчальної програми ЗНЗ, забезпечення об'єктивності оцінювання знань, формування компетентних, різнобічно розвинених школярів. Таким чином, у процесі повсякденної роботи вчитель-словесник повинен володіти сформованими компетентностями для оцінювальної власної діяльності.

Аналіз наукових публікацій засвідчив, що дослідження формування компетентностей оцінювальної діяльності вчителів української мови має ґрунтуватися на вітчизняних традиціях вивчення формування компетентностей фахівців в межах інших наук.

Тому для кращого розуміння загальноприйнятних термінів, скористаємося словником Американської асоціації вищої освіти для трактування термінів, що пов'язані з оцінюванням учнів. Оцінювання (Assessment) – систематичний процес визначення навчальних цілей, збору, використання та аналізу інформації про результати навчання учнів з метою прийняття рішень про навчальні програми, індивідуального розвитку учнів [1].

Питанням вербальної оцінювальної діяльності вчителів початкових класів займалася О. Полякова. О. Біляковська визначила основними дидактичними вимогами до контрольно-оцінювальної діяльності майбутнього вчителя застосування критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів, об'єктивність до оцінювання, вимоги до знань, систематичність до контролю й оцінювання рівня знань та визначила мотиваційні, змістовні і практичні складові готовності майбутніх учителів до контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.

У теоретичних аспектах підготовки майбутніх учителів іноземних мов І. Романишин під контрольно-оцінювальною компетентністю розуміє виконання комунікативно-навчальної функції, що полягає у формуванні мовленнєвої, мовної, соціокультурної іншомовної навчальної компетенції; гностичної функції – аналізувати і прогнозувати навчальну діяльність учнів, а також професійну діяльність; конструктивно-плануючої функції – планувати і творчо конструювати навчально-виховного процесу;

організаторської функції – проводити уроки і позакласні заходи [10]. Водночас, О. Українська, що теж займається вивченням контрольно-оцінювальної компетентності викладачів англійської мови, зазначає відсутність методики формування даної компетентності [16].

На думку С. Павлової, оцінювальна компетентність вчителів початкових класів визначається змістовими, процесуальними та мотиваційними складовими [8].

На нашу думку, оцінювальна діяльність вчителя української мови базується на здатності аналізувати сформованість компететентності учнів, що полягає у виявленні мотивації до вивчення української мови, духовних уявлень, загальнолюдських цінностей, історичних, художніх, культурних надбань, культури усного та письмового мовлення, вивченні розділів фонетики, графіки, орфоепії, орфографії, лексикології, фразеології, будови слова, словотвору, морфології, синтаксису, стилістики, граматики, пунктуації та практичної риторики з діагностичною, навчальною, коригуючою, мотиваційною, прогностичною, контролюючою, розвивальною та виховною метою. Таким чином, вчитель-словесник повинен керуватися власними теоретичними знаннями та практичним досвідом, методикою та методологією підготовки.

У зв'язку з цим ефективність оцінювальної діяльності полягає в дотриманні методики предметного викладання, вимог до результатів навчання, формуванні компетентності школярів згідно з навчальними програмами 5-9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів та 10-11 класів для стандартного й академічного рівнів, виявленні результатів успішності навчання на основі критеріїв оцінювання результатів мовленнєвої діяльності, аудіювання, говоріння та письма, читанні та веденні зошитів. Для оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови радимо скористатися методичними рекомендаціями щодо вивчення української мови та літератури в 2017/2018 рр.

Враховуючи вищезазначене, учителі-словесники під час оцінювання навчальної діяльності повинні дотримуватися планування, систематичності, об'єктивності та відкритості.

Українська дослідниця Л. Шерстюк у методичній компетентності виділяє дві складові: уміння проводити власне педагогічну діяльність та проектувальні вміння застосовувати інноваційні технології [20].

Однією із умов забезпечення якості навчання у школі є наявність нормативно-правового забезпечення, програм, підручників та науково-методичної літератури, рекомендованої МОН України, перелік яких можна знайти на офіційному сайті у листі МОНУ від 17.08.2017 № 1/11-8269.

Важливу роль відводиться вчителю для підготовки учнів до проходження ЗНО, оскільки результати даної процедури зараховуються як результати державної підсумкової атестації та як результати вступних екзаменів до вищих навчальних закладів України.

При підготовці до ЗНО необхідно попередньо ознайомитися з критеріями до оцінювання завдань відкритої форми, затверджених наказом Українського центру оцінювання якості № 158 від 22 жовтня 2018 року "Про затвердження критеріїв оцінювання завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю сертифікаційних робіт зовнішнього незалежного оцінювання 2019 року" (http://testportal.gov.ua/evaluation/). Керуватися даними критеріями необхідно для належного висвітлення тези, аргументів, прикладів з власного досвіду, літератури, історії, логічності та послідовності, висновків для усвідомлення вимог та ефективнішої підготовки до написання сертифікаційної роботи після засвоєння навчального курсу з української мови.

Вичерпну інформацію щодо програми ЗНО, характеристики сертифікаційної роботи, критеріїв оцінювання, структури зошиту сертифікаційної роботи й інструкцій щодо роботи та заповнення бланків відповідей та іншої інформації можна знайти на сайті Українського центру оцінювання якості освіти. Важливо також проводити попереднє навчальне тестування з української мови за форматом завдань, створених Українським центром оцінювання якості освіти.

Неперервна освіта вчителя української мови вимагає постійного підвищення кваліфікації та пошуку новітніх електронних освітніх ресурсів, що спрямовує філолога на знаходження та застосування сучасних програмно-педагогічних засобів під час занять. Методичні рекомендації щодо використання сучасних електронних освітніх ресурсів та технологій у процесі викладання української мови та літератури, їх перелік http://www.soippo.edu.ua/index.php/34-2010-11-24-15-06-39/2010-11-24-1507-23/1878-tekhnologiya-fakhovoji-majsternosti-elektronni-osvitni-resursi-ta-tekhnologiji, http://school22.com.ua/index.php/predmetni-kafedri/kafedra-ukrajinskoji-filologiji/na-dopomogu-vchitelyu/746-osvitni-veb-resursi-dlya-vchiteliv-ukrajinskoji-movi-ta-literaturi.

Ознайомитися з навчальними програмами, підручниками, посібниками та методичною літературою для використання у середній та старшій школі на 2018/2019 роки, рекомендованими МОН України можна за цим посиланням: https://docs.google.com/spreadsheets/d/16NyRYEKgeQ4T5BE68Las2gn0q2MPyIWSWx-Vdw-zmA/edit?ts=5a364195#gid=337295027.

Для підготовки та проведення І-ІІ етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад, ЗНО та щоденного предметного викладання можна скористатися посиланням – http://www.ippobuk.cv.ua/index.php/metoduzni-rekomendazii.

Таким чином, оцінювальну компетентність вчителів української мови ми визначаємо як інтегруюче утворення, що поєднує наступні компетенції: дослідницьку (аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища у вищих, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах; організовувати наукові і науково-педагогічні дослідження у галузях філології і методик викладання

філологічних дисциплін); контрольну (здійснювати перевірку реального педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень; володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури; вибирати та застосовувати методи оцінювання; інтерпретувати результати процедур оцінювання; приймати рішення щодо планування навчального процесу, розробляти нові та покращувати існуючі навчальні програми; знати вимоги до засобів оцінювання; проводити процедури їх проведення та інтерпретацію результатів їх застосування; знати методи та засоби комп'ютеризації оцінювання; вибирати та розробляти процедури моніторингу освітніх програм і процесів); культурологічну (оцінювати власний інтелектуальний і загальнокультурний рівень, займатися саморозвитком, знати вітчизняну і світову літературу); організаційну **(**уміти розробляти систему заходів для забезпечення належного освітнього середовища відповідно до норм безпеки життєдіяльності, ергономіки та сучасних технологій отримання знань; організовувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки), проектувальну (забезпечувати навчально-виховний процес необхідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами; уміти добирати навчальну, навчально-методичну, наукову та художню літературу з метою організації перспективного планування), професійну (мати міцні знання із фахових дисциплін, своєчасно проходити підвищення кваліфікації), соціально-особистісну (здійснювати вдосконалення своєї особистості в умовах сучасного глобалізованого соціокультурного середовища; досконало спілкуватися в усній і писемній формі рідною та іноземними мовами**),** технічну (володіти комп'ютерними навичками та вміти застосовувати технічні методи і засоби у навчально-виховній діяльності), технологічну (володіти навичками управління інформацією та здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі спеціалізованих джерел), управлінську (управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учнів; керувати методичними об'єднаннями філологів або класних керівників, науковими структурами, творчими і редакційними колективами).

Таким чином, оцінювальна компетентність вчителя української мови в умовах неперервної освіти є інтегрованим новоутворенням, що полягає у професійній сформованості нормативної, дослідницької, методичної, методологічної, технологічної, контрольної, проектувальної, культурологічної, організаційної, технічної, управлінської, соціально-особистісної підготовки, а також мотиваційної спрямованості, здатності до постійного підвищення власної кваліфікації, що виступає результатом професійного становлення й обов'язковою умовою ефективної оцінювальної діяльності.

З метою формування оцінювальної компетентності вчителів української мови пропонуємо для поглибленого вивчення наступні курси: "Принципи тестування", "Основи конструювання тестів", "Статистична обробка результатів тестування", "Вивчення української мови засобами ІКТ та ЕОР", "Організація управління навчальним процесом у ЗНЗ та ВНЗ".

Використана література:

1. Glossary of Assessment Terms. – Режим доступу : https://www.nationalartsstandards.org/sites/default/files/Arts%20Assessment%20Glossary.pdf
2. *Біляковська О.* Дидактичні вимоги до організації контрольно-оцінювальної діяльності майбутнього вчителя / О. Біляковська // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету ім. П.Тичини. – № 8 (Ч. 2). – 2013. – С. 26-32.
3. Закон України "Про вищу освіту" (2014, 01 липня). Відомості Верховної Ради України. № 1556-VI. – Режим доступу : http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu.
4. *Картава Ю. К.* Професійна компетентність учителя української мови та літератури як педагогічна категорія [Електронний ресурс] / Ю. К. Картава. – 2014. – Режим доступу : https://www.cuspu.edu.ua/ua/ntmd/konferentsiy/2-mizhnarodna-internet-konferentsiya-2014/sectio6/1283profesijna_kompetentnist_uchitelya_ukra.
5. *Картава Ю. К.* Лінгвістична компетентність як важлива складова професіоналізму вчителя-філолога [Електронний ресурс] / Ю. К. Картава // Науковий огляд. Соціум. Наука. Культура. – 2018. – Режим доступу : http://intkonf.org/kartava-yuk-lingvistichna-kompetentnist-yak-vazhliva-skladova-profesionalizmu-vchitelya-filologa/.
6. *Лузан Л. О.* Сутнісні характеристики (критерії, показники) моделі управління розвитком професійної компетентності керівника-філолога в післядипломній освіті [Електронний ресурс] / Л. О. Лузан. – 2012. – Режим доступу : http://zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/pages/vip10.html.
7. Методичні рекомендації щодо вивчення української мови та літератури в 2018/2019 н. р. (2018), Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу : http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/main/546-nstruktivno-metodichn-rekomendacii-schodo-vivchennia-ukraiinskoii-movi-ta-lteraturi.html.
8. *Павлова С. О.* Компоненти оцінювальної компетентності вчителів початкових класів / С. О. Павлова // Наука та освіта – новий вимір. Педагогіка та психологія, II (17). – 2014. – Випуск 35. – С. 73-77.
9. Постанова "Про затвердження Національної рамки кваліфікацій" (2011), № 1341. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP111341.html
10. *Романишин І. М.* Теоретичні аспекти підготовки майбутнього учителя іноземних мов до реалізації контрольно-оцінювальної компетентності. / І. М. Романишин // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2015. – Вип. 3. – С. 108-114.
11. *Семеног О. М.* Удосконалення професійної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури / О. М. Семеног // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 8. – С. 49-53.
12. *Сидоренко В. В.* Складові педагогічної майстерності вчителя української мови і літератури в умовах післядипломної освіти / В. В. Сидоренко // Zprávy vědecké ideje : materiały VIII mezinárodní vědecko-prakt. konf. – (Díl 14). Pedagogika: Praha. Publishing House "Education and Science", 2012. – P. 33-36.
13. *Сидоренко В. В.* Періодизація професійного становлення вчителя української мови і літератури в системі післядипломної освіти / В. В. Сидоренко // Проблеми розвитку післядипломної освіти у сучасному суспільстві : педагогічний альманах. – Херсон : РІПО, 2011. – Вип. 12. – Ч. 1. – С. 170-176.
14. Стандарт вищої освіти магістра філології (2016, 06 квітня), № 375. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti
15. Типове положення "Про атестацію педагогічних працівників із змінами та доповненнями" (2010, 06 жовтня) № 930. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10.
16. *Українська О.* Сучасне трактування поняття "контрольно-оцінювальна компетентність" викладачів англійської мови [електронний ресурс] / О. Українська. – Режим доступу : http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/67222

17. *Хуторской А. В.* Ключевые компетенции и образовательные стандарты [Електронний ресурс] / А. В. Хуторской // Эйдос : интернет-журнал. – 2002. – Режим доступу : http://www.eidos.ru /journal/2002/0423.htm.
18. *Чубарук О. В.* Професійна компетентність вчителів української мови і літератури як психолого-педагогічна проблема / О. В. Чубарук // Педагогічний дискурс. – 2015. – Вип. 18. – С. 267-272.
19. *Чубарук О. В.* Підвищення кваліфікації вчителів української мови і літератури на засадах компетентнісного підходу / О. В. Чубарук // Народна освіта : електронне фахове видання. – 2014. – Вип. 2(23). – Режим доступу : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2463.
20. *Шерстюк Л. В.* Сутність та структура методичної компетентності майбутнього викладача-філолога / Л. В. Шерстюк // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Педагогічні науки. – Вип. 142. – С. 220-224.
21. *Ягупов В. В.* Провідні методологічні характеристики основних видів компетентності майбутніх фахівців, що формуються в системі професійно-технічної освіти / В. В. Ягупов // Модернізація професійної освіти і навчання. – Київ : ІПТО НАПН України, 2012. – Вип. 2. – С. 45-59.

References:

1. Glossary of Assessment Terms. – Rezhym dostupu : https://www.nationalartsstandards.org/sites/ default/files/Arts%20Assessment%20Glossary.pdf
2. *Biliakovska O.* Dydaktychni vymohy do orhanizatsii kontrolno-otsiniuvalnoi diialnosti maibutnoho vchytelia / O. Biliakovska // Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia : zb. nauk. pr. Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. P.Tychyny. – № 8 (Ch. 2). – 2013. – S. 26-32.
3. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” (2014, 01 lypnia). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 1556-VI. – Rezhym dostupu : http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu.
4. *Kartava Yu. K.* Profesiina kompetentnist uchytelia ukrainskoi movy ta literatury yak pedahohichna katehoriia [Elektronnyi resurs] / Yu. K. Kartava. – 2014. – Rezhym dostupu : https://www.cuspu.edu.ua/ ua/ntmd/konferentsiy/2-mizhnarodna-internet-konferentsiya-2014/sectio6/1283profesijna_kompetentnist_uchitelya_ukra.
5. *Kartava Yu. K.* Linhvistychna kompetentnist yak vazhlyva skladova profesionalizmu vchytelia-filoloha [Elektronnyi resurs] / Yu. K. Kartava // Naukovyi ohliad. Sotsium. Nauka. Kultura. – 2018. – Rezhym dostupu : http://intkonf.org/kartava-yuk-lingvistichna-kompetentnist-yak-vazhliva-skladova-profesionalizmu-vchitelya-filologa/.
6. *Luzan L. O.* Sutnisni kharakterystyky (kryterii, pokaznyky) modeli upravlinnia rozvytkom profesiinoi kompetentnosti kerivnyka-filoloha v pisliadyplomnii osviti [Elektronnyi resurs] / L. O. Luzan. – 2012. – Rezhym dostupu : http://zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/pages/vip10.html.
7. Metodychni rekomendatsii shchodo vyvchennia ukrainskoi movy ta literatury v 2018/2019 n.r. (2018), Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. – Rezhym dostupu : http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/main/546-nstruktivno-metodichn-rekomendacii-schodo-vivchennia-ukraiinskoii-movi-ta-lteraturi.html.
8. *Pavlova S. O.* Komponenty otsiniuvalnoi kompetentnosti vchyteliv pochatkovykh klasiv / S. O. Pavlova // Nauka ta osvita – novyi vymir. Pedahohika ta psykholohiia, II (17). – 2014. – Vypusk 35. – S. 73-77.
9. Postanova “Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii” (2011), № 1341. – Rezhym dostupu : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP111341.html
10. *Romanyshyn I. M.* Teoretychni aspekty pidhotovky maibutnoho uchytelia inozemnykh mov do realizatsii kontrolno-otsiniuvalnoi kompetentnosti / I. M. Romanyshyn // Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky. – 2015. – Vyp. 3. – S. 108-114.
11. *Semenoh O. M.* Udoskonalennia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia ukrainskoi movy i literatury / O. M. Semenoh // Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli. – 2006. – № 8. – S. 49-53.
12. *Sydorenko V. V.* Skladovi pedahohichnoi maisternosti vchytelia ukrainskoi movy i literatury v umovakh pisliadyplomnoi osvity / V. V. Sydorenko // Zprávy vědecké ideje : materiały VIII mezinárodní vědecko-prakt. konf. – (Díl 14). Pedagogika: Praha. Publishing House “Education and Science”, 2012. – R. 33-36.
13. *Sydorenko V. V.* Periodyzatsiia profesiinoho stanovlennia vchytelia ukrainskoi movy i literatury v systemi pisliadyplomnoi osvity / V. V. Sydorenko // Problemy rozvytku pisliadyplomnoi osvity u suchasnomu suspilstvi : pedahohichnyi almanakh. – Kherson : RIPO, 2011. – Vyp. 12. – Ch. 1. – S. 170-176.
14. Standart vyshchoi osvity mahistra filolohii (2016, 06 kvitnia), № 375. – Rezhym dostupu : https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti

15. Typove polozhennia "Pro atestatsiiu pedahohichnykh pratsivnykiv iz zminamy ta dopovnenniamy" (2010, 06 zhovtnia) № 930. – Rezhym dostupu : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10.
16. *Ukrainska O.* Suchasne traktuvannia poniattia "kontrolno-otsiniuvalna kompetentnist" vykladachiv anhliiskoi movy [elektronnyi resurs] / O. Ukrainska. – Rezhym dostupu : http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/67222
17. *Khutorskoy A. V.* Klyuchevye kompetentsii i obrazovatelnye standarty [Yelektronniy resurs] / A. V. Khutorskoy // Eydos : internet-zhurnal. – 2002. – Rezhim dostupu : http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm.
18. *Chubaruk O. V.* Profesiina kompetentnist vchyteliv ukrainskoi movy i literatury yak psykholoho-pedahohichna problema / O. V. Chubaruk // Pedahohichnyi dyskurs. – 2015. – Vyp. 18. – S. 267-272.
19. *Chubaruk O. V.* Pidvyshchennia kvalifikatsii vchyteliv ukrainskoi movy i literatury na zasadakh kompetentnisnoho pidkhodu / O. V. Chubaruk // Narodna osvita : elektronne fakhove vydannia. – 2014. – Vyp. 2(23). – Rezhym dostupu : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2463.
20. *Sherstiuk L. V.* Sutnist ta struktura metodychnoi kompetentnosti maibutnoho vykladacha-filoloha / L. V. Sherstiuk // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. T. H. Shevchenka. Pedahohichni nauky. – Vyp. 142. – S. 220-224.
21. *Iahupov V. V.* Providni metodolohichni kharakterystyky osnovnykh vydiv kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv, shcho formuiutsia v systemi profesiino-tekhnichnoi osvity / V. V. Yahupov // Modernizatsiia profesiinoi osvity i navchannia. – Kyiv : IPTO NAPN Ukrainy, 2012. – Vyp. 2. – S. 45-59.

Дрыль С. Б. Формирования компетентности в оценочной деятельности учителей украинского языка в условиях непрерывного образования.

В статье обоснована необходимость осуществления учительского контроля освоения учениками учебной программы по украинскому языку с целью успешного дальнейшего прохождения внешнего независимого оценивания, а также надлежащего формирования профессионального уровня экспертов для проверки тестового задания творческого характера. Доказана важность изучения украинского языка претендентам на должности государственных служащих. Приведены проблемы формирования компетентностей оценочной деятельности учителей украинского языка, которые заключаются в профессиональном мастерстве нормативной, исследовательской, методической, методологической, технологической, контрольной, проектировочной, культурологической, организационной, технической, управленческой, социально-личностной подготовки. Выявлена необходимость систематического повышения их квалификации. Выяснена сущность и сформулировано понятие оценочной компетентности учителей украинского языка в условиях непрерывного образования. С целью совершенствования профессионального мастерства в оценочной деятельности предложено углубленное изучение спецкурсов.

Ключевые слова: *оценочная деятельность, оценочная компетентность, диагностика, контроль, assessment.*

Dryl S. B. Formation of competencies in the evaluation activities of the teachers from the Ukrainian language in conditions of continuous education.

The article substantiates the necessity for the teacher's control of the curriculum in the Ukrainian language by the pupils in order to successfully complete an external independent assessment, as well as to properly form a professional level of experts to test the test task of a creative level. The importance of learning Ukrainian language applicants for the positions of civil servants is proved. The problems of the formation of competence assessment of teachers of the Ukrainian language, which are the professional skills of regulatory, research, methodological, methodological, technological, control, design, cultural, organizational, technical, managerial, social and personal training are given. The necessity for a systematic increase in their skills is identified. The essence is clarified and the concept of evaluation competence of teachers of the Ukrainian language in the context of continuous education is formulated. In order to improve professional skills in the valuation activity, an in-depth study of special courses is proposed.

Keywords: *assessment activities, assessment competence, diagnostic, assessment.*